

**Grænseforeningens
årbog 1996**

**En snes nyere danske sange
fra grænselandet**

En snes nyere danske sange
fra grænselandet

**Grænseforeningens
årbog 1996**

En snes nyere danske sange fra grænselandet

med »Årets gang i Grænseforeningen – 1995«

Indholdsfortegnelse

Befrielsesdigt	6
<i>Gunnar Jensen/Aksel Krogslund Olesen</i>	
Det kom som en susen	8
<i>Paul la Cour/Kristian la Cour</i>	
Det sene solstrejf	10
<i>Jens Rosendal/Ole Ugilt Jensen</i>	
Du Gud over stjernernes hvælv	12
<i>Inge Hertz Aarestrup/Lasse Lunderskov</i>	
En klode danser	14
<i>Jens Smærup Sørensen/Erling Lindgren</i>	
Farvernes land	16
<i>Jens Rosendal/Valdemar Rasmussen</i>	
Gløj, som skull' en mød' sin kjærest	18
<i>Martin N. Hansen/Haakon Elmer</i>	
Godnat og sov vel	20
<i>Martin N. Hansen/Mogens Jermiin Nissen</i>	
Højer hænger på en kant	21
<i>Jørgen Clausen/Jens Johansen</i>	
I Højer min ven	22
<i>Peter Jørgensen/Peter Jørgensen</i>	
Indvandrerne historie	24
<i>Søren Thorborg/Michael Høier Clausen</i>	
Jeg er dansk	26
<i>2. mus. Skanderborg Amtsgymnasium 1989/90</i>	
Løgumkloster	28
<i>Ester Boch/Bjarne Haarh</i>	
Mørkningstimen	30
<i>Finn Wehner, Efterskolen Ådalen</i>	
Selvfølgeligt går hånd i hånd	32
<i>Jens Rosendal/Aksel Krogslund Olesen</i>	
Slesvigland	34
<i>Herman Liebers/Ole Jørgensen</i>	
Som sang i juninætter	36
<i>Martin N. Hansen/Aage Lund</i>	
Stenen slår smut	38
<i>Søren Eppler/Henrik Birk Andersen</i>	
Så mange stemmer	40
<i>Jens Rosendal/Axel Jessen</i>	
Verdens vinde blæser	42
<i>Nina Nielsen/Minna Kristensen</i>	

Forord

I 1915 udkom Carl Nielsen og Thomas Laubs første samling med titlen *En snes danske viser*. To år senere i 1917 kom så anden samling under samme titel.

Dette inspirerede mig til at bruge titlen *En snes nyere danske sange fra grænselandet*.

Det har været spændende at arbejde sammen med grænselandets institutioner – primært højskolerne – og mærke interessen for at delagtiggøre en bredere kreds end den sønderjyske i hvilke sange, der synges i grænselandet.

Også forfattere og komponister har været meget imødekommende og stillet tekst og komposition til rådighed for Grænseforeningen.

De fem sange, som præsenteredes på Folkehjem i Aaberaa i anledningen af 70-året for Genforeningen, har ofte været efterspurgt. Her bringes de sammen med de femten øvrige.

En af de tyve sange er en kanon, nemlig *Højer hænger på en kant*, mens den anden *I Højer min ven* er en dans med tilhørende dansebeskrivelse. Begge sange bruges meget på Højer Ungdomsskole.

En særlig tak skylder jeg tidligere seminarielektor Viggo Kornum, der på særdeles aktiv vis har medvirket ved udvælgelsen og den senere musikalske tilvirkning af sangene.

Det er mit håb, at sangene vil finde anvendelse ved Grænseforeningens mange møder og – ikke mindst – når der kaldes til sangaften.

J. Herold
1995

Befrielsesdigt – maj 1995

Aksel Kroghslund Olesen

D F#m Hm⁷ 3 D/A G E
 De æl - dre kan hu - ske en ly - se - grøn maj, et jub - len - de for - år på
 E/G# A Hm Bb^o D/A 3 F^o
 ga - de og vej, da bud - ska - bet kom fra Mont - gom - e - rys hær og
 Asus⁴/E D/E A G/A D/A A
 lød gen - nem æ - te - ren ind til en - hver, at Dan - mark var frit!
 D D7 G D/A A D G/A D
 at Dan - mark var frit!

De ældre kan huske en lysegrøn maj,
 et jublende forår på gade og vej,
 da budskabet kom
 fra Montgomerys hær
 og lød gennem æteren ind til enhver,
 at Danmark var frit!

De mindes de danske, der døde i trods,
 da landets regering formanede os,
 da "tilpasning" satte vor ære på spil.
 De rejste et håb, hvor et forår blev til,
 når Danmark blev frit.

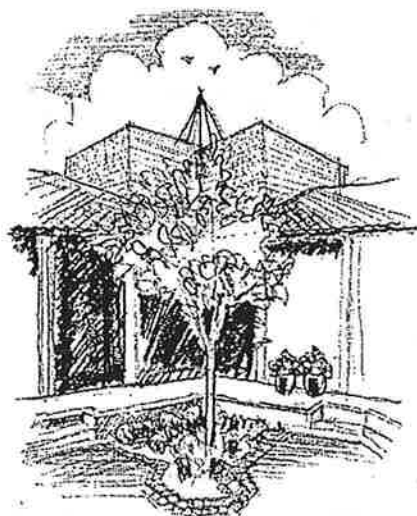
Et håb om en fremtid med frihed i Nord,
 en frihed for Loke såvel som for Thor,
 en frihed for kunst og for alt, der er ånd,
 en frihed fra ensrettings snærende bånd,
 når Danmark er frit!

Et håb om, at værktøj er bedre end sværd,
respekt for det enkelte menneskes værd,
og velfærd for børn til at trives og gro,
for syge og gamle til hvile og ro,
når Danmark er frit!

Et håb om en retfærd som allemands værk,
hvor selv en uenighed kan gøre stærk.
Når samtalen lever med humor og tro
på fællesskabs styrke, da bygges der bro,
og Danmark er frit!

Det håb, som de tændte en forårsgrøn maj,
er myte i dag, og kan dog vise vej.
Lad drømmen da leve trods kævl og trods kiv,
da sætter det spor i vort daglige liv,
at Danmark er frit!

Gunnar Jensen, maj 1995

Løgumkloster Højskole

(X)

Det kom som en susen ved aften

Kristian la Cour,
2. maj 1995

The image shows a musical score for the song 'Det kom som en susen ved aften'. It consists of four staves of music in 6/8 time, with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. Chord symbols are placed above the notes. The lyrics are: 'Det kom som en susen ved aften så underlig vildt og blidt, som regn over tørre marker dit land er atter frit. Fri er luften du ånder og jorden under din fod, som bøddelhånd havde korsfæstet er atter varm og god.'

Dm Dm/C Gm/B \flat A⁷ Dm Gm Gm/A A

Det kom som en su-sen ved af-ten så un-der-lig vildt og blidt, som

Dm C F Δ Gm/E Asus⁴ A

regn o-ver tør-re mar-ker dit land er at-ter frit.

Dm C/D B \flat Δ /D Dm Gm/E Asus⁴ A

Fri er luf-ten du ån-der og jor-den un-der din fod, som

Dm C/D B \flat Δ /D Dm Gm A⁷ Dm

bød-del-hånd hav-de kors-fæs-tet er at-ter varm og god.

Det kom som en susen ved aften,
så underlig vildt og blidt
som regn over tørre marker:
Dit land er atter frit.
Fri er luften, du ånder,
og jorden under din fod,
som bøddelhånd havde korsfæstet,
er atter varm og god.

Men var det en fjernhed, vi følte,
en afmagt i glæden, som faldt
med stilhed på os, for vi vidste,
at frihed ikke er alt.
At brødre og venner i mørket
har kæmpet og givet sig hen
for det, der er større end frihed:
Ret til at modtage den.

Da måtte vor glæde sænke
sin stemme til lavmælte ord.
Den mildeste glæde er stille
som græsset, der lydløst gror.
Vi kranser jer ikke med blomster,
for den, der mod uret og rov
har viet sit liv til kampen,
må følge en strengere lov.

Hans tjeneste er ikke omme.
Dengang han fra slaget steg ned
til dem, der ventede, så han,
at frihed er ikke fred.
Den ligner måske en længsel,
en evig erobring måske,
en vandring mod fjerne, skinnende mål,
vi kun i en higen kan se.

Han véd, at den frie i sejren
forpligter tålmodigt sig selv
til nye erobringstogter
mod renere menneskehælv.
Her spejder vi frem over støvet
af skammens og tvesindets tid
Forude vinker en skabelseskamp.
Vel mødt i hverdagens strid.

Paul la Cour, 1946

Trykt med tilladelse af forfatterens arvinger.

Det sene solstrejf

Ole Ugilt Jensen

The image shows a musical score for the song 'Det sene solstrejf'. It consists of three staves of music in a single system, all in a 2/4 time signature. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is written in a simple, folk-like style. Above the notes are several chords: F, Gm7, A7, Bb, F/A, Gm7, and C7. Below the first staff is the first line of lyrics: 'Det se - ne sol - strejf ram - mer skråt en byg - marks stri - de hår, bag'. The second staff continues the melody with chords F, Gm7, A7, Bb, F/C, C11, F, and Bb. Below it is the second line of lyrics: 'mar - kens grøn - ne ly - ser blåt et hav som him - mel - skår. Et som - mer - spejl mens'. The third staff concludes the melody with chords F/A, Gm7, G/H, C, Bb, C11, and F. Below it is the third line of lyrics: 'sol går ned og dre - jer da - gens her - lig - hed mod nat - tens kor - te blind.'

Det sene solstrejf rammer skråt
en bygmarks stride hår
bag markens grønne lyser blåt
et hav som himmelskår
et sommerspejl mens sol går ned
og drejer dagens herlighed
mod nattens korte blind.

Igennem dagens farvedrys
og nattens lyse slør
jeg fanger tusind skønne kys
som gør mig varm og ør
men alt det dejligste som er
det ber nu om at du er nær
som mark og sol og hav.

Alt hvad mit hjerte glædes ved
har åbnet helt sin favn
se, jordens fulde herlighed
den lyder nu sit navn
men over alt – min hjertenskær
ber jeg dig om at komme her
og fylde alle savn.

Så synger vi vor aftensang
om jordens dejlighed
som pynter skov og grønner vang
og farver blomsterbed
og midt i alt er du min skat
min lange dag, min drømmenat
imellem sol og hav.

Jens Rosendal

»Trykt med tilladelse af Edition Egtved, Danmark«

Du Gud over stjernernes hvælv

Lasse Lunderskov,
november 1994

The image shows a musical score for the hymn 'Du Gud over stjernernes hvælv'. It consists of four staves of music in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The lyrics are written below the notes. Chord symbols are placed above the notes: D, Hm7, A^{9sus4}, A⁷, Gm^{6/Bb}, Hm7, D/A, G, D/F#, Hm7, Em7, Em7(b5), A^{7sus4}, A⁷, D, and Em7/D.

Du Gud o-ver stjer-ner-nes hvælv og drå-ber-nes ir-grøn-ne elv
på vand står dit ly-sen-de brænd-punkt. Dit
ord har be-tyd-ning og magt dit væ-sen er det du har sagt dit
ska-ben-de ord gør du pur-ungt.

Du Gud over stjernernes hvælv
og dråbernes irgrønne elv,
på vand står dit lysende brændpunkt.
Dit ord har betydning og magt,
dit væsen er det du har sagt,
dit skabende ord gør du purungt.

Din skabelseskraft er enorm,
den grønnes trods snefald og storm
som lav på de iskolde fjelde,
den fosser som strømmende vand
og tories i brændende sand,
i bølgekim gemmes din vælde.

Du kærlige gavmilde Gud,
trods modstand og isslag og slud
er kærlighedskraften på færde,
du lader os se dine træk
i mennesker som skubbes væk,
de udstødte er dine kære.

Foragtede Menneskesøn,
du bar vores skæbne og køn,
du bærer os tværs gennem sorgen,
du rækker forbryderen hånd
og spædbørn får del i din ånd,
dit ansigt gør mørket til morgen.

Du brændende Hellige Ånd
som antænder hjerte og hånd,
pust ild i de døende gløder,
tænd lys i den dunkleste krog
og skab af vort nedslidte sprog
dit kærtegn til alle vi møder.

*Inge Hertz Aarestrup,
12. oktober 1994*

Skrevet til Hoptrup Højskoles 75-års jubilæum 1995

En klode danser

Erling Lindgren 1994

D Gm/D D/A A G Em7
En klo - de dan - ser rundt i rum - met af lys i mør - ket får den

Asus4 A D G6 C#m7 F#
liv det ba - der sig i ur - havs - skum - met og

Hm7 D/E E7 A A7/G D/F# G#°
cel - ler gror i lyst og kiv selv når jeg tror mig

Am6 H Em7 G/A A7 D
én og hel er jeg af det - te Alt en del.

En klode danser rundt i rummet
Af lys i mørket får den liv
Det bader sig i urhavsskummet
og celler gror i lyst og kiv
Selv når jeg tror mig én og hel
er jeg af dette Alt en del

Hvordan kan du og jeg nu fatte
det lys i hver vor ensomhed?
Hvor vi vil vinde, samle skatte
og slå hinandens drømme ned?
Er tiden kun til smalle sind?
Gør hverdagskrigen helten blind?

Kan vi forvandles, kan vi lokkes
til øjenåbning gennem ord?
Sker der mirakler ved at flokkes
og synge lidt som nu i kor?
Er dét den lærde sjældent ser
så selvklart blot vi sammen ler?

Om vintren kom de bondekarle
fra markens slid og staldens dunst
Om Danmarks glans de hørte tale
om nådens Gud, idé og kunst
De strakte kroppen, blev så kry
for verden havde lydt som ny

Om somren lød den samme tone
da karlens hjertenskær var med
Den klang da de blev mand og kone
et univers var deres sted
Det var som om den dystre jord
blev fyldt med pragt af gemte ord

Og han der kom fra byggepladsen
og hun fra byens spinderi
de tænkte de var del af massen
men fandt et individs værdi
De så at deres håndelag
var født af ånd, en skabers fag

Omkring dig glimter tv-skærme
erfaring når du digitalt.
Det nære løses ved at nærme
sig dets konfliktindhold globalt
Det synes fordringsfuldt, abstrakt
men står dog i din evnes magt

Som træet forudsætter blade
og tankens skud et livsbehov
Og vil vi ødelægge, hade
må ånden også give lov
Den avler fremtid eller død
En redning spås af viljens glød

Det er nødvendighed at håbe
forenet livsmod kan bestå
Det er dog fejlt at spille tåbe
og glemme alting må forgå
Jeg er da stadig til i spil
af lys som evigt bliver til

Jens Smærup Sørensen

Skrevet til
Rødding Højskoles
150-års jubilæum
7. november 1994

Farvernes land

Valdemar Rasmussen

The image shows a musical score for the song 'Farvernes land'. It consists of three staves of music in a treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody is written on the top staff, and the lyrics are written below it. The chords are indicated by letters above the notes. The lyrics are: Far - ver - nes land - skab blæst ud un - der him - len. Grøn - ne - ste mar - ker li' - så langt som dit ø - je når. Ti - de - vands - bøl - gen vi - ger og sti - ger. Ån - de - drag gen - nem tu - sind år.

Farvernes landskab blæst ud
under himlen
Grønneste marker
li'så langt som dit øje når
Tidevandsbølgen
viger og stiger
Åndedrag gennem tusind år

Sejlende sole mod vest
rammer havet
Splintrede spejle
skyller ind mod det grønne land
Rødmalte skyer
jages på himlen
Bølgeslag mod den lave strand.

Varfter og diger står skarpt
imod lyset
Marsken blir dunkel
endnu skimtes de lyse får
Plagen ved leddet
bli'r som en skygge
i det mørke hvor alt forgår

Himmelens stjerner så fjernt
over kloden
Vældige verden
mens du føler dig lille her
Fuglenes stemmer
stiger med gryet
Sommermorgenen er os nær

Jens Rosendal, 1995

Sangen blev sunget første gang i Kongeskansen på Dybbøl
den 11. juli 1995

Glaj, som skull' en mød' sin kjærest

Haakon Elmer, 1944
eller Melodi:
Fjäriln vingad

Glaj, som skull' en mød' sin kjæ - rest og hå kåst den sjel - samm' dav,
kån en go en morn - stund tid - le nenn fro Alm - stej til Fyns - hav.
Der er sang i åll' e di - ghe, en kån sier e skov og stråend
og e suel, der lang - somt køm - me op bagg Ly - ø som en bråend.

Glaj, som skull' en mød' sin kjærest
og hå kåst den sjelsamm' dav,
kån en go en mornstund tidle
nenn fro Almstej til Fynshav.
Der er sang i åll' e dighe,
en kån sier e skov og stråend
og e suel, der langsomt kømme
op bagg Lyø som en bråend.

Ingen vunn og ingen hæsttrav,
der er kun min egen skridt,
og di kån, så tit æ lytte,
o e vejkånt dæmpes lidt.
Æ kån sto, så tit æ lyste,
der er still' om åll' e hus',
kun en enkelt snepp kam fløjend
nenn og lånded' i e mus'.

Såndt en mornstund var det tidle
æ fuld Kjesten hjem fro gild.
Tænk om æ egenn kunn mød' hind
liså ung og glaj og mild.
Lad mæ go her liså lykle
og så leet eno en gang,
som da ålt det villest vint voss
og e dav' var lyss og lang'.

Som e suel den langsomt stigghe
vil e stilhed haste vig'
Er der karl' e dav, der følle,
da hold rigte åv jer' pig'.
Der er sang i åll' e dighe,
og e hyld stæ fint i blåst –
det er lisom ålt er færre
og skal snart a stej til kåst!

Martin N. Hansen

“Trykt med tilladelse af Edition Egtved, Danmark”

Godnat og sov vel

Mogens Jermiin Nissen

The image shows a musical score for the song 'Godnat og sov vel'. It consists of three staves of music in 3/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. The first staff has lyrics: 'No hvi - sker e nat om dit og om dat, og hør' I e lidt om'. The second staff has lyrics: 'dat og om dit - for jer' ven - ners og u - ven - ners vel lad det blyv ved jer'. The third staff has lyrics: 'sjel! God - nat og sov vel, så in - der - le vel.' Above the first staff, the chords F/C, Fm/C, C, F/C, Fm/C, C, Am, and Em are indicated. Above the second staff, the chords F6, C°, G7, C, C°, C, Bb, and A7 are indicated. Above the third staff, the chords Dm, G7, C, D7, Dm7, G7, and C are indicated.

No hvisker e nat
om dit og om dat,
og hør' I e lidt
om dat og om dit –
for jer' venners og uvenners vel
lad det blyv ved jer sjel!
*Godnat og sov vel,
så inderle vel.*

E gress er så grønt
e lyv er så køent,
ja, køent er e lyv,
og gid det må blyv
til jer' venners og uvenners vel
og til glæj for voss sjel!
*Godnat og sov vel,
så inderle vel.*

Som ven med e nat
æ høvver min hat –
min hat vil æ høv'
for hver, der vil løv'
for dæ' venners og uvenners vel,
til di glemmer sig sjel,
*Godnat og sov vel,
så inderle vel.*

Martin N. Hansen

“Trykt med tilladelse af Edition Egtved, Danmark”

Højer hænger på en kant

Jens Johansen 1986

The musical score is written in G-flat major (two flats) and 4/4 time. It consists of four staves of music. Above each staff are the following chords: Bb, Dm7, Eb, F, Gm7, Cm7, F, Bb. The lyrics are: Hø-jerhæn-ger på en kant, hvor vand og hav har op-gør. Mar-skens bon-de hol-der stand bag di-get han har op-ført. Der han hyt-ter sig i læ og hå-ber det vil hol-de og for-sik-re folk og fæ i-mod na-tu-rens trol-de

Højer hænger på en kant,
hvor land og hav har opgør.
Marskens bonde holder stand
bag diget, han har opført.
Der han hytter sig i læ
og håber, det vil holde
og forsikre folk og fæ
imod naturens trolde.

Byen er i sikkerhed
for storm og vilde vinde.
Med hver årstids dejlighed
er Højer en veninde.
Hun kan lokke drenge hen
til markedsfest og øldyst –
sommerpigen viser ben
og bryster sig i sollyst.

Vinterheksen blæret står
og lader vand i blæsten,
mens vi skyder ryg og får
en hyggestund med næsten.
Det er godt at finde ly
bag tegl og strå i Højer,
til hun kommer frem på ny
med sommer sol og løjer.

Jørgen Clausen, 1993

Fra Højer Ungdomsskoles sangbog

Højerdansen

Peter Jørgensen 1985

1) F B \flat C
I Hø - jer min ven vil vi mø - des i - gen, vi vil
F/A Dm⁷ G⁷ C C⁷
dan - se i mar - sken og kig - ge lidt på den. Når

2) F Dm Gm C
hjem - ad det går ser vi man - ge man - ge får, og de
F Dm C⁷_{sus4} F
står der og glør når vi dan - ser.

3) C 4)
Se, nu drej - er jeg mig og jeg klap - per for dig, men jeg

5) G⁷ C C⁷
går til en frem - med og stand - ser og så

6) F B \flat
sej - ler vi ud gen - nem slu - sen me - dens

7) C⁷ F
å - len den snor sig i ru - sen nu står

8) Dm B \flat Gm C⁷
por - ten på klem der - for skyn - der vi os hjem og

9) F C⁷_{sus4} F
så - dan gør vi her når vi dan - ser.

I Højer, min ven, vil vi mødes igen,
vi vil danse i marsken og kigge lidt på den.
Når hjemad det går, ser vi mange mange får,
og de står der og glør, når vi danser.

I: Se, nu drejer jeg mig, og jeg klapper for dig,
 men jeg går til en fremmed og standser.
 Og så sejler vi ud gennem slusen,
 medens ålen den snor sig i rusen.
 Nu står porten på klem, derfor skynder vi os hjem,
 og sådan gør vi her, når vi danser. :!

I Højer, min ven, vil vi mødes igen,
 vi vil danse i møllen og kigge lidt på den.
 En større, jeg tror, findes ikke her i Nord,
 og så drejer den rundt, når vi danser.
 Se, nu drejer ...

I Højer, min ven, vil vi mødes igen,
 vi vil danse i stormen og kigge lidt på den.
 Med skum og med sprøjt stiger havets bølger højt,
 men de falder igen, når vi danser.
 Se, nu drejer ...

Peter Jørgensen, 1982

Fra Højer Ungdomsskoles Sangbog

Opstilling:

1. tur:

1. De 4 par i stor kreds 8 hoptrin med solen.
2. det samme – mod solen.
3. Alle vender sig mod egen danser (en kvart omgang)
4. 3 klap i egne hænder.
5. Går til modstående danser.
6. A + C og B + D danner "både" og "sejler" med 4 sidetrin ind mellem E F og G H, som åbner med 4 gangtrin baglæns.
7. A, C, B og D drejer en gang rundt om sig selv og danner igen "både", medens E F og G H går 4 trin sidelæns modsat retning af "bådene", på sidste trin danner E + G og F + H én-hånds porte.
8. A + C og B + D "sejler" tilbage gennem portene, medens disse går 4 gangtrin i modsat retning.
9. Alle: Ét klap i fremmed dansers hænder og 4 gangtrin baglæns på plads.

3-9 gentages, men nu bytter parrene roller (båd/port).

(Er der flere kvadriller, kan 9 anden gang foregå således: Alle giver ét klap i egne hænder og går igen modstående par (venstre om modst. danser) og møder nye par til næste tur.)

2. tur, "Møletur":

1. – 2. A B C D og E F G H danner én-hånds møller (evt. med og mod solen).
3. – 9. som 1. tur.

3. tur, "Bølgerne slår mod diget"

1. Venstre fod et skridt frem med stamp, højre sættes til (uden stamp). Dette gøres 3 gange, hvorefter 3 stamp i gulvet.
2. Et klap på egne lår, ét klap i egne hænder, og med armene højt i vejret ét klap i modst. dansers hænder og så 4 trin baglæns på plads.
3. – 9. som 1. tur.

Indvandrerens historie

Michael Højer Clausen 1990

The image shows a musical score for the song 'Indvandrerens historie'. It consists of four staves of music in G major, with lyrics written below each staff. Chords are indicated above the notes. The lyrics are: 'Da vi - kin - ger - ne tro' - de på O - din og på Thor, ber - sær - ker - ne gik til eks - tre - mer. Fra Lil - le - a - sien kom vo - res kri - sten - dom mod nord. Ans - gar hav - de sto - re pro - ble - mer. Den stam - mer nem - lig ik - ke her fra Dan - mark.'

Da vikingerne tro'de på Odin og på Thor,
bersærkerne gik til ekstremer.
Fra Lilleasien kom vores kristendom mod nord.
Ansgar havde store problemer.
Den stammer nemlig ikke her fra Danmark.

Da Kuhlau skrev "Kong Christian", der stod i røg og damp,
en sang, alle danskere kender,
han sku' ha' været med i Napoleons store kamp,
men gemte sig hos danske venner.
Han stammer faktisk ikke her fra Danmark.

Før blev familien Dalgas forfulgt for deres tro.
De flygted' og kom her til landet.
Og Dalgas dyrked' heden, så kornet kunne gro,
og Hedeselskabet blev dannet.
Han stammer faktisk ikke her fra Danmark.

Selv Brandes og Hr. Drachmann kom rejsende hertil
og de har haft meget at sige.
Teaterets Fru Heiberg, ballettens Bournonville
og cirkus, som Schumann og Miehe.
De stammer faktisk ikke her fra Danmark.

I dag der kommer mange og banker vor dør.
De flygter fra terror og krige.
Men de har jo ideer, vi ikke kendte før,
så tør vi nu la' os berige?
De stammer nemlig ikke her fra Danmark.

Søren Thorborg

3. præmie i Grænseforeningens konkurrence om en ny dansk sang.
Marts 1990

Noter:

Kristendommen kommer som bekendt fra Lilleasien.
Kuhlau deserterede fra Napoleons hære på vej mod Rusland.
Familien Dalgas blev forfulgt i Frankrig, da de var reformerte. De
flygtede via Schweiz til Danmark.
Holger Drachmanns familie stammer fra Tyskland og Polen.
Johanne Louise Heibergs forældre var begge flygtninge fra Tyskland.
August Bournonville var af indvandrerfamilie fra Frankrig.
Alle danske cirkusfamilier stammer fra indvandrere.

Jeg er dansk

2. mus. fra Skanderborg
Amtsgymnasium 1989-90

The musical score is written in G major, 4/4 time. It consists of six staves of music. The lyrics are written below the notes. Chords are indicated by letters above the staff lines. The lyrics are: "Jeg blev født et sted i Danmark mellem bøgetræer og forurening, lærte sprogets stemme mellem legeplads og brugsforening, dér har jeg min rod, derfra min verden går. Jeg er dansk, og jeg er fri, jeg behøver ikke tie for at vise nogen plig. Det har allerstørst værdi når man er dansk: at være fri!"

Jeg blev født et sted i Dan - mark mel - lem bø - ge - træer og
for - u - re - ning, lær - te spro - gets stem - me mel - lem le - ge - plads og
brugs - for - e - ning, dér har jeg min rod, der - fra min vær - den går.
Jeg er dansk, og jeg er fri, jeg be - hø - ver ik - ke ti -
e for at vi - se no - gen pli. Det har al - ler - størst vær - di
når man er dansk: At væ - re fri!

Jeg blev født et sted i Danmark
mellem bøgetræer og forurening,
lærte sprogets stemme
mellem legeplads og brugsforening,
der har jeg min rod, derfra min verden går.
Jeg er dansk, og jeg er fri
jeg behøver ikke tie
for at vise nogen plig.
Det har allerstørst værdi
når man er dansk: at være fri.

Der er ingen krig i Danmark,
her er flæskesteg og frikadeller,
øl og snaps og fodbold,
men der' andre ting, som også tæller,
de kan ikke købes for alverdens guld.

Jeg er dansk, og jeg er rig,
jeg har penge i min lomme,
jeg har venner jeg kan li'
så jeg ved hvad det vil sig'
at være dansk – og være rig.

Vi har mark og skov i Danmark,
vi har vej og sti og plads til alle,
både små og store,
men vi har en gæld, vi må betale:
Der skal gøres rent i vores Paradis.
Vi er danske, vi kan li'
at gå tur i bøgeskoven
uden røg fra industri.
Og man blir så dansk fordi
det er så smukt – ud' i det fri.

Der er andre ting i Danmark,
som vi alt for gerne ville glemme.
Midt i vores velfærd
kan vi stadig høre tvivlens stemme:
Er det hele bare selvybedrageri?
Ikke alle folk er fri,
fri for fattigdom og ondskab,
fri for vold og tyranni.
Kan man glemme dem fordi
man blot er dansk – og man er fri?

Skal vi leve her på jorden,
må vi stoppe vold og forurening
ved at vise ansvar,
så vort liv bli'r fyldt med livets mening.
Vi må respektere vores fælles jord.
Jeg er dansk, og jeg er fri,
men dog ikke fri for ansvar
for de ting, som har værdi.
Det forpligter indeni
at være dansk – og være fri.

2. mus fra Skanderborg Amtsgymnasium 1989-90

2. præmie i Grænseforeningens konkurrence om en ny dansk sang.
Marts 1990

Løgumkloster

Bjarne Haahr

The image shows a musical score for the song 'Løgumkloster' by Bjarne Haahr. It consists of three staves of music in G major, 4/4 time. The first staff has chords C, Em, Am, F, H7/F#, and Em. The second staff has chords F, H7/F#, Em, C, G7, and C. The third staff has chords G, Am, C, F, G, and C. The lyrics are written below the notes.

stjer-ner kan sit-re og tin-dre o-ver dig eng-ka-te-dral
gem-mer du dybt i dit in-dre spor af den hel-li-ge gral?
eng-ka-te-dral eng-ka-te-dral un-der-dej-li-ge eng-ka-te-dral

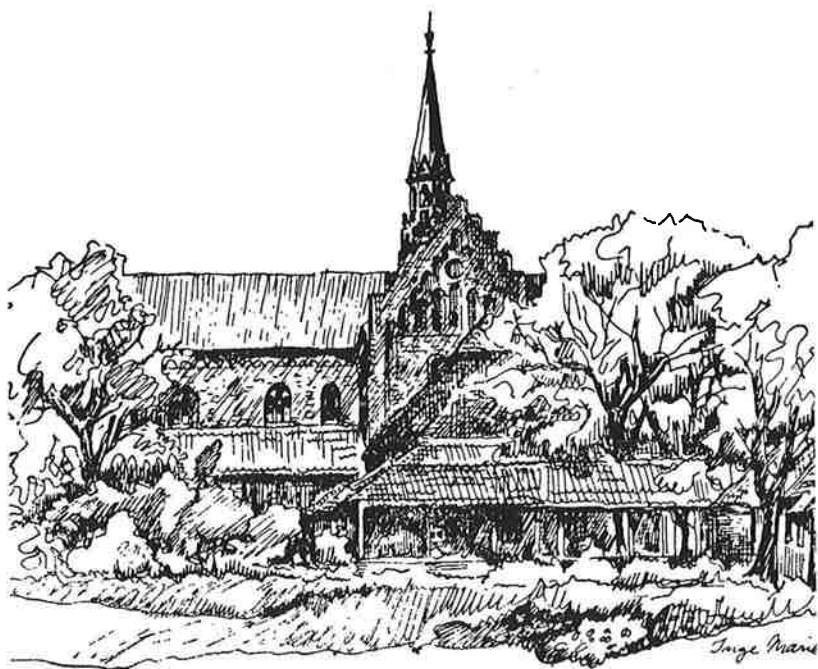
stjerner kan sitre og tindre
over dig engkatedral
gemmer du dybt i dit indre
spor af den hellige gral?
engkatedral
engkatedral
underdejlige engkatedral

græssende heste i engen
ser man når solen står op
de sov i hvidkløversengen
tæt ved din vældige krop
engkatedral
engkatedral
underdejlige engkatedral

klagende veråb og smerter
tynger dig engkatedral
lovsang og jublende hjerter
løfter dig høj og sakral
engkatedral
engkatedral
underdejlige engkatedral

hvad du har rummet derinde
gennem århundreders gang
hviskes i sfærernes vinde
høres i englenes sang
engkatedral
engkatedral
underdejlige engkatedral

Ester Bock

Mørkningstimen

Finn Wehner, Efterskolen Ådalen 1990

The image shows a musical score for the song 'Mørkningstimen'. It consists of five staves of music in a single system, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes, and chords are indicated above the staff lines. The lyrics are: 'Jeg mær-ker pluds'-lig som-rens for-svin-den, den stær-ke sol har mi-stet sin kraft. Det før-ste blæs'-vejr bi-der i kin-den, su-ger be-gær - ligt bla-de - nes saft. Stær - ke un-ge, klo - ge gam-le, træk nu ind i tus-mør - kets skær. Rundt om flam-men vil vi sam-le ord og kræf-ter hver i-sær.'

Jeg mærker pluds'lig som'rens forsvinden,
den stærke sol har mistet sin kraft.
Det første blæs'vejr bider i kinden,
suger begærligt bladenes saft.
Stærke unge, kloge gamle
træk nu ind i tussmørkets skær.
Rundt om flammen vil vi samle
ord og kræfter, hver især.

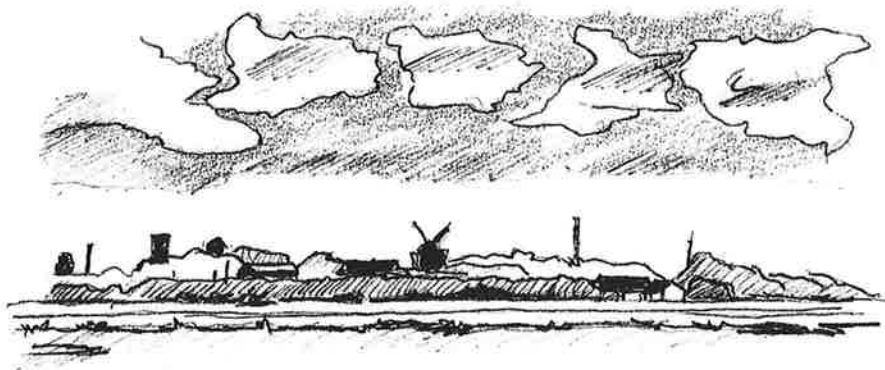
I mørkningstimen, der vil vi forme
i fantasien fremtidens land.
Derude pisker efterårsstorme,
pyt, det gi'r bare mere forstand.
Stærke unge, kloge gamle
træk nu ind i tussmørkets skær.
Rundt om flammen vil vi samle
ord og kræfter, hver især.

I ly af mørket taler jeg ærligt:
Jeg tror nu nok, jeg har det sådan:
Jeg synes faktisk, livet er herligt,
– føler mig pære-stolt af mit land.
Stærke unge, kloge gamle
træk nu ind i tusmørkets skær.
Rundt om flammen vil vi samle
ord og kræfter, hver især.

De andre lande kan sig besmykke
med dybe dale, – tinder med sne.
Jeg vælger stadig skumringens hygge,
hvor jeg har lov at sige “måske”.
Stærke unge, kloge gamle
træk nu ind i tusmørkets skær.
Rundt om flammen vil vi samle
ord og kræfter, hver især.

Finn Wehner, Efterskolen Ådalen

3. præmie i Grænseforeningens konkurrence om en ny dansk sang.
Marts 1990

Selvfølgeligt går hånd i hånd

Aksel Kroghslund Olesen

A/E D/F# E7/G# A A/C# D E7 A
 Selv-føl - ge - ligt går hånd i hånd alt godt som vi op - da - ger og
 E/H H7 C#m H/D# E F#m E/G# A6 A#° Hsus⁴ H Hm
 føl - kets liv og hel - lig - ånd er sol på sam - me a - ger. Hvad
 A/C# E7 A E/G# F#m D Hm A/C# D⁶ D#° E E7/G#
 her vi fandt er ska - ber - pant på li - vets go - de or - den og
 A E F#m A D D/F# E/G# E7 A
 stå - dig stær - ke - re det bandt mod him - len og til jor - den.

Selvfølgeligt går hånd i hånd
 alt godt som vi opdager
 og folkets liv og helligånd
 er sol på samme ager.
 Hvad her vi fandt
 er skaberpant
 på livets gode orden
 og stadig stærkere det bandt
 mod himlen og til jorden.

De roser jeg ser blomstre her
 kan aldrig mer forsvinde.
 Den fugl som sang i træet der
 er mere end et minde.
 Hvad skønt jeg ser
 som vokser her
 vil gro til livets under
 og glemmes det en bitter dag
 er det som frø der blunder.

En stjernestund er altid til
 kan aldrig gå til spilde.
 Og farer vi så ofte vild

vi farer ikke ilde.
For hjertet ved
at kærlighed
kan bære gennem livet
ja, når min sidste kamp går på
er den på forhånd givet.

På trods af dødens sikre tag
i alt det vi vil eje
så blir det gode livets sag
på alle vilde veje.
Det jeg har mødt
blir ikke ødt
af pine, tvivl og ælde.
Selv når jeg frygter allermest
vil livets godhed gælde.

Så tag din dåb og hent din fred
hos dødens overvinder.
Han rejser sig af mørkets sted
midt mellem stærke fjender.
I sind og krop
står solen op.
Derfra er alt at vinde.
Nu livets herredømme står.
Og sorg og død skal svinde.

Så, rosenbusk og helligånd
og Vadehavets fugle
hvert kærtegn, ja, hver trøstehånd
på hele jordens kugle.
Alt godt du ved
er evighed.
Dit barn, din skat, din glæde.
Det springer ud som liv og mod
hver dag du er tilstede.

Jens Rosendal

Skrevet til indvielsen af det nye byggeri på Løgumkloster Højskole
7. december 1991

Som sang i juninætter

Aage Lund

Som sang i ju - ni næt - ter med em åv hylt i blåst såndt
er o Als di lyk - le ung - doms - ti' - e, for sjel om det er vin - ter med
is - lav håvl og frost, så drømm' vi om di frej - le som - mer - ti' - e. Og
gik vi langs e dig - he en tid - le som - mer - dav, og stov vi lidt og kig - ged ved
Nald - moss og Fyns - hav, så hæ vi ål - de fun - den nov - ve vil - le.

Som sang i juninætter med em åv hylt i blåst'
såndt er o Als di lykle ungdomsti'e,
for sjel om det er vinter med islav, håvl og frost,
så drømm' vi om di frejle sommersti'e.
Og gik vi langs e dighe en tidle sommerday,
og stov vi lidt og kigged ved Naldmoss og Fynshav,
så hæ vi ålde funden novve ville.

Så liflet som et rislen højt i vor bændoms lind
vi hovse glæj den tid, vi gik og sværmed'
det føest lill kys en vovved', et håndtryk fast åv hind'
i mænne, mænne dav' med rusk det værme.
Og gik en med sin kjærest lidt nenn til Kejnæsdrej
og kigged' øv'r til Angel, hvad vidst vi så å sæj -
vi såv kun o den suel, der gik i bjerre.

Ja, den som kun er hjemm ved e hav og skov og strænd
føsst i det fremmed føll, hvor godt vi hær e,
en frejle stoend å mindes, er som en venle håend,
der viske tåre væk fro den, der grærre.
Det er så still' og frejlet og fint ved Lønsemaj –
hvor tit og læng' en stov der og såv sig nok så glaj:
vi bytter itt så gjenn med dem o Soende.

Langs med Alssoend en sønda, hvor så vi vil ty hen,
det hiele er så mildt og trygt og frejle,
så en bløv glaj og nikked' og hvisked' til sin ven:
Her kån der da kun mød' voss novve glæjle.
Men kam vi ud til Arnkiel, og stramme sig en min',
e pig' vel somtid listed sin håend så still i din,
for hun mått mærk' egenn, hvor fast den trykke.

Og stov vi og tåld kjerke ved Almstej o e vej,
det gör folk somtid, næ di blyver ælde,
da stov det i dæ' øjn' som: Lad sent voss mist den glæj
å sier vort låend, der høvve sig og fælde.
Ja, lad det og' blyv sent för vi i vor grav skal nenn,
og skull' engang omsi'e vi komm til lyv egenn,
da lad det blyv o Als melld gammel venner.

Martin N. Hansen

“Trykt med tilladelse af Edition Egtved, Danmark”

Stenen slår smut på det danske vand

Henrik Birk
Andersen 1990

The image shows a musical score for the song 'Stenen slår smut på det danske vand'. It consists of four staves of music in G major, 2/4 time. The lyrics are written below the notes. The chords are indicated above the notes.

St - nen slår smut på det dan - ske vand smidt af en le - gen - de
hånd. Rin - ge - ne ram - mer et an - det land
Dan - mark din ska - ber - ånd går som vin - den mod øst, går som
so - len mod vest og ø - ver At - lan - ten.

Stenen slår smut
på det danske vand
smidt af en legende hånd
Ringene rammer et andet land
Danmark, din skaberånd
går som vinden mod øst
går som solen mod vest
og over Atlanten!

Forårets træ
Se det åbner sig
under den givende sol
Kæreste Danmark, det håber jeg
alt gør fra pol til pol:
Mod en fredelig tid
mellem brun, gul og hvid
hvor farverne blandes!

Larven i trækronen
spinder sig
ind i et silkevidt skjul
Hvem skulle tro den befinder sig
snart som en sommerfugl

Hele livets natur
går fra mol imod dur
og over forstanden!

Nu slår et sus
af en stæreflok
ned over naboens træ
Træet der ofte gav pærer nok
både til folk og fæ
bærer stære på træk
der slår ned og slår væk
som bølger ved stranden!

Danmark, i dag
når jeg ser på dig
vågner mit hjerte igen
fuldt som kokonen der åbner sig
helt ud i verdenen
siger larven farvel
springer ud af sig selv
og bliver en anden!

Danmark, i dag
brydes grænser ned
mod et Europa i fred
Grænser du ikke kan standse ved
Hele din jord er med
Denne levende Jord
hvor syd, vest, øst og nord
er tæt på hinanden!

Stenen slår smut
på et verdensvand
smidt af en levende hånd
Ringene rammer et verdensland
derfra hvor stenen kom
går som søstre mod øst
går som brødre mod vest
mens bølgerne danser!
Søren Eppler

1. præmie i Grænseforeningens konkurrence om en ny dansk sang.
Marts 1990

Grænselandet

Axel Jessen 1993

The image shows a musical score for the song 'Grænselandet' by Axel Jessen. It consists of two staves of music in 3/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The first staff contains the melody and lyrics: 'Så man-ge stem-mer så man-ge so - le så mange mar-ker hvor sla-get stod så dy-re'. The second staff continues the melody and lyrics: 'nav - ne så smuk-ke fjor - de er græn-se san-gen ved Jyl - lands rod.' Chord symbols are written above the notes: G, D/F#, G, G/D, D7, A9, D7, H7 on the first staff, and Em, A7, D, C, D7, G on the second staff.

Så mange stemmer
så mange sole
så mange marker hvor slaget stod
så dyre navne
så smukke fjorde
er grænsesangen ved Jyllands rod.

Og tider skifter
og viljer bøjes
selv sproget svajer når storm står på.
Og grænser rykkes
og hjerter skælver
og prøver på om vi kan forstå

at livet kræver
at livet koster
når sol skal lyse igen, igen
at det blir dyrt nok
at elske meget
og kærligheden kan tæres hen.

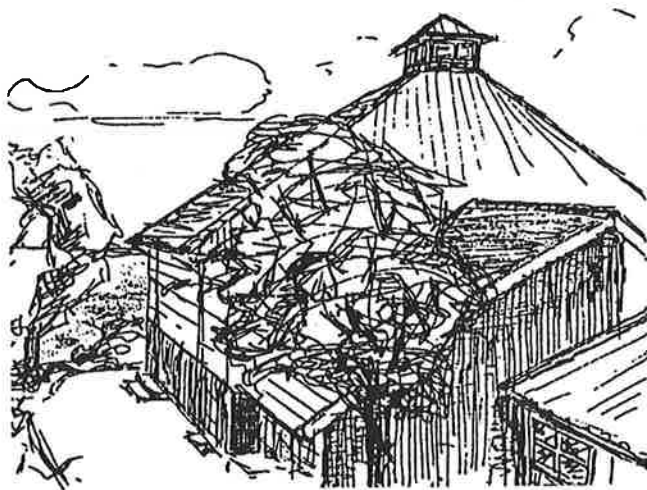
Nu tier fugle
nu fryser marker
og dagen er både kold og kort
nu slumrer sagnet
nu sover helte
selv sangens lysning er flyttet bort.

Dog dybt i natten
vil døgnet vende
og grådtung morgen skal møde lys.
Forvirringstiden
står op i klarhed
og sol og hjertesang skal fornys

så unge stemmer
og nye sole
og grønne marker hvor slaget står
og sprogets glæde
og landets skønhed
blir grænsesange til tusind år.

Jens Rosendal

Skrevet til Rønshoved Højskoles indvielse af nybyggeriet, januar 1993, og indgår i "Sønderjysk Sommer Symfoni"

Det sønderjydske Lotteri

Traditionen tro afholdtes det landsdækkende lotteri i sommermånederne juli til september. Omsætningen blev 54.000 kr. større end i 1994 og sluttede på lidt over 4 mio. kr. Overskuddet er på 1,4 mio. kr., og dette overskud anvendes som supplement til den finanslovsstøtte, der administreres af Grænseforeningen til støtte for dansk kulturelt arbejde i Sydslesvig. I 1995 har Grænseforeningen afholdt projekteringsomkostningerne i forbindelse med en kommende renovering af det gamle smukke »Flensborghus«. Disse omkostninger har beløbet sig til kr. 400.000. Desuden kunne Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger få en støtte på næsten 1 mio. kr. til moderniseringen af deres lejrskolehjem og kursuscenter »Christianslyst«. Begge disse opgaver har kun kunnet løses takket være »Det sønderjydske Lotteri«.

Slesvigske Børns Ferierejser

Ca. 800 sydslesvigske ferie børn kommer årligt på fire ugers ophold i et hjem i Danmark i deres sommerferie. Dette arbejde er ikke en direkte del af Grænseforeningen, men ledes i Danmark af en komité, hvis formand er sognepræst Peter Moesgaard, Tappernøje. Grænseforeningen er imidlertid til enhver tid indstillet på at give en økonomisk håndsrækning til denne hjørnesten i det folkelige samarbejde mellem Danmark og Sydslesvig, ligesom ferieværterne i ferieperioden får tilsendt Flensborg Avis på Grænseforeningens foranledning.

Medlemsbladet »GRÆNSEN«

Gunnar Rytgaard, som tidligere har været chefredaktør på Kristeligt Dagblad, blev den 1. juni 1995 ansat som Grænseforeningens informationschef og som redaktør af foreningens medlemsblad »GRÆNSEN«.

Foruden at redigere »GRÆNSEN« sørger Gunnar Rytgaard for at holde kontakten til de danske trykte og elektroniske medier med hensyn til Grænseforeningens aktiviteter.

Sendemandsmødet 1995

På årets Sendemandsmøde, hvis indhold blev præget af foreningens 75-års jubilæum, trak bankkreditør Hans Paaschburg sig tilbage som 1. næstformand. Han blev efterfulgt af gårdejer Filt Jensen, og som 2. næstformand valgtes ungdomsskoleforstander Wolfgang Dibbern fra Højer.

Louis Nielsen og Hustrus legat blev tildelt Grænseforeningen for Bølling-Nr. Horne Herreder og blev modtaget af denne forenings sendemand, Anders Stengaard.

Besøg hos Folketingets præsidium

9. november var Grænseforeningen delvis vært og praktisk koordinator af et besøg af 20 sydslesvigske politikere og organisationsfolk hos Folketingets Præsidium. Folketingets formand modtog delegationen, der også fik lejlighed til at ønske den gamle sydslesvig-ven, Hermod Lannung, til lykke med 100-årsdagen. Dagen efter var delegationen gæster i Hillerød kommune, og efter et besøg i Frederiksborg Slotskirke netop en uge før prinsebrylluppet, orienterede borgmester Valborg Sandberg og de kommunale embedsmænd om Hillerøds løsninger på kommunale opgaver. Samme aften var Folketingets Præsidium vært for delegationen ved en forestilling på Det Kgl. Teater.

Foto: Steen Brogaard

Prinsesse Alexandra og Prins Joachims bryllup

I anledning af foreningens protektor, HKH Prins Joachims bryllup med prinsesse Alexandra den 18. november 1995, overrakte Grænseforeningens formand og direktør brudeparret foreningens gave: En hvid damaskdug med prinseparrets monogram indvævet samt 24 servietter.

Grænseforeningens årbog 1996

En snes nyere danske sange fra grænselandet

Redaktion: Johan Herold

Vignetter: Stillet til rådighed af

Løgmunkloster Højskole, Askov Højskole,

Støttekredsen for FDF i Sydslesvig,

Hoptrup Højskole, Højer Ungdomsskole,

Løgmunkloster Refugium og

Rønshoved Højskole.

Omslag: 2. præmien i Grænseforeningens

plakatkonkurrence 1995 under temaet

»... at være dansk«

Plakaten er tegnet af 9. klasse

på Nibøl danske Skole, Sydslesvig.

Copyright: Grænseforeningen

Udgiver: Grænseforeningen

Peder Skrams Gade 5,

Postboks 1530, 1020 København K

Tlf.: 33 11 30 63

Tryk: Clemensstrykkeriet, Århus

ISBN 87-87238-12-8

Grænseforeningens årbøger:

1967: Dansk i Sydslesvig – 1968: Nordisk i Sydslesvig – 1969: Danmarks første storby – 1970: 50 år med Danmark – 1971: Vore frisiske naboer – 1972: Grænselandet og Europa – 1973: Ung ved grænsen – 1974: Dansk hverdag i Sydslesvig – 1975: Europas nationale mindretal – 1976: Kirkekunst i Sydslesvig – 1977: Grænselandets sprog – 1978: Dansk konsolidering – 1979: Dronningen i Sydslesvig – 1980: Politik i Sydslesvig 1945–1979 – 1981: Som vi ser os selv – 1982: Der var engang i Sydslesvig – 1983: C. W. Eckersberg 1783 2/1 1983–1984: Gennem Flensborg med Helmut og Povl Leckband – 1985: Herregårde i Sydslesvig – en fælles kulturarv – 1986: Sagn og saga fra Sydslesvig – 1987: Sydslesvigske oldtidsminder – 1988: Danske huse i Sydslesvig – 1989: Da det begyndte – de sønderjydske foreningers første år – 1990: Skikke og traditioner i årets løb i Nord og Sydslesvig – 1991: ... til støtte for danskheden, Grænseforeningen 1920–1990 – 1992: Syv ture i Sydslesvig – 1993: Dansk i en tysk stat 1945–1992 – 1994: Otte ture i Sydslesvig – 1995: Slesvig delt i 75 år.

*Grænseforeningens formål
er at virke til støtte for
danskheden i grænselandet,
særligt syd for grænsen,
samt at styrke og udbrede kendskabet
til grænselandets forhold.*